

วารสารราชบัณฑิตยสถานยุคใหม่ มุ่งสร้างสรรค์สังคมไทย!

ศรีสุรางค์ พุณศรีพย์

ราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม

ราชบัณฑิตยสถาน

โลกปัจจุบันเน้นความสำคัญของเทคโนโลยี และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ จนกระทั่งมองข้ามวรรณกรรมและศิลปะที่เป็นเครื่องจรรโลงใจมนุษย์. ศาสนาที่เคยช่วยยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้มีคุณธรรม กลับถูกใช้เป็นเครื่องมือในการปลุกเร้าคนให้ก่อการร้าย หรือให้เกลียดชังซึ่งกันและกัน. เทคโนโลยีทำให้มนุษย์สามารถก่อสร้างตึกเวลด์เทรด เซนเตอร์ให้สูงเสียดฟ้า. ความเจริญทางเศรษฐกิจทำให้ประเทศร่ำรวยมีพลังทางทหารและพลังต่อรองอันล้นพ้น จนลืมนึกถึงห้วงอวกาศที่ยากจนหรือถูกคุกคามอย่างไม่เป็นธรรม.

แม้ในขณะนี้ คนส่วนใหญ่ยังมองไม่เห็นภัยที่ความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีไม่อาจช่วยป้องกันได้ เด็กนักเรียนลุกขึ้นมายิงครูและเพื่อนๆ ในโรงเรียนอย่างโหดเหี้ยม, คนขับรถบรรทุกคันใจที่รถแก๊งขับปาดหน้า จึงวิ่งไล่ชนแล้วชนซ้ำให้หายแค้น, ผู้อยากรวบยิงผู้ที่ขัดขวางการตัดไม้ทำลายป่า ปล่อยน้ำ

เสียดลงในทางน้ำสาธารณะเพราะแม้จะมีเครื่องบำบัดน้ำเสีย แต่หากเปิดตลอดเวลาค่าใช้จ่ายจะเพิ่มมากขึ้น จึงเปิดเฉพาะเมื่อมีเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตรวจโรงงานเท่านั้น. เราช่วยกันสร้างสังคมหน้าไหว้หลังหลอก และอยู่กันอย่างชื่นชมสุขสบายจนกระทั่งตึกเวลด์เทรด เซนเตอร์ในนิวยอร์กถูกล้ม, คนทำร้ายกันและสังหารกันในสถานเริงรมย์, แต่เราก็มารู้สึกว่าภัยนี้ห่างไกล หากยังไม่เกิดกับเราเองหรือผู้ที่เรารัก.

ถึงเวลาแล้วหรือยังที่ราชบัณฑิตและภาคีสมาชิก ซึ่งนับเป็นปัญญาชนระดับสูง จะลุกขึ้นมาช่วยกันจัดระเบียบใหม่ในสังคม ปรับเปลี่ยนสังคม “บริโภคนิยม” ให้เป็นสังคม “พอเพียง” เพราะรู้จักคำว่า “พอ”. トラบใดที่สิ่งแวดล้อม เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสิ่งพิมพ์ให้นำหน้ากับการสร้าง “ความจำเป็นจอมปลอม” ขึ้นในสังคม ชักชวนให้ซื้อสินค้าซึ่งไม่ใช่ก็ไม่เห็นกระทบกระเทือนชีวิตความเป็นอยู่, บางคนซื้อเพียงเพื่อชิงโชคหวังรวย เพราะไม่เคยศึกษาเรียนรู้ถึง

“กฎความน่าจะเป็น” ทางคณิตศาสตร์. เสรีภาพในการหลอกลวงมีได้มากเพียงใดจึงจะถือว่า “ผิดกฎหมาย”.

ดังนั้นทุกวันนี้เราจึงต้องระดมความคิดและปลุกจิตสำนึกเชิงสร้างสรรค์. วารสารราชบัณฑิตยสถาน คือเวทีหนึ่งของสมาชิกแห่งราชบัณฑิตยสถาน งานใดที่จะช่วยสร้างความละเอียดอ่อนและความพอใจความสงบสุขของจิตใจ เช่น วรรณกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์ และดุริยางคศิลป์ เราควรต้องช่วยกันนำมาสู่ความรับรู้ของคนทั่วไป, มิใช่แลกเปลี่ยนกันเองระหว่างศิลปินหรือผู้รู้. ถึงเวลาแล้วที่จะต้องทำให้วารสารทางวิชาการไม่เพียงแต่หมุนเวียนกันอยู่ในหมู่นักวิชาการ แต่เผยแพร่และเป็นที่ยอมรับเข้าใจของคนทั่วไป. หน้าที่ของผู้รู้คือให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไปให้กว้างขวางที่สุดเท่าที่จะทำได้.

เราเคยแบ่งความรู้เป็นแขนงต่างๆ อย่างคับแคบ แต่ละคนรอบรู้เฉพาะแขนงย่อยๆ ของตนจนแตกฉานแต่หาความรู้ไม่ว่าความรู้นั้นเกี่ยวข้องกัน

อย่างแยกไม่ออก. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางมักเข้าใจว่า ความรู้ของตนสำคัญที่สุด ถูกต้องที่สุด โดยไม่คำนึงว่าจะขัดแย้งกับผู้เชี่ยวชาญแขนงอื่นหรือไม่. ดังนั้นนักเศรษฐศาสตร์จึงมักขัดแย้งกับนักอนุรักษษ์สิ่งแวดล้อม ฝ่ายหนึ่งต้องการชุดคอคอดกระ เพราะฝั้นเห็นความร่ำรวยร้อยแสนล้านทางเศรษฐกิจอยู่เบื้องหน้า, ส่วนนักอนุรักษษ์สิ่งแวดล้อมกลับมองเห็นคราบน้ำมันจากเรือซึ่งสัญจรผ่านคอคอดกระ ทำลายแนวปะการังและสัตว์ทะเลนานาชนิด, ทำลายชายทะเลและเกาะแก่งที่เคยงดงามและเป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอยู่

ในรัศมี ๕๐-๑๐๐ กิโลเมตร. พวกนักปฏิบัติ (นักการเมือง) ก็ตัดสินใจว่า ถ้ามีว่ฟังคำคัดค้านก็จะทำอะไรไม่ได้เลยในบ้านนี้เมืองนี้ ภายในอายุขัยของเขาจะเกิดผลกำไร แต่อีก ๑๐๐ ปีจะเป็นอย่างไร เขาก็ตายไปแล้วไม่ต้องรับรู้.

ดังนั้น การที่ราชบัณฑิตยสถานหันมาทำวารสารราชบัณฑิตยสถานแบบรวมสำนักในพุทธศักราชใหม่นี้ จึงเป็นนิมิตหมายอันดีที่จะรวบรวมความรู้แขนงต่างๆ ในสำนักวิทยาศาสตร์, สำนักธรรมชาติศาสตร์และการเมือง และสำนักศิลปกรรมเข้า

ด้วยกันในวารสารแต่ละเล่ม เพื่อให้ผู้อ่านจะได้แสวงหาความรู้ได้หลายสาขาในหนังสือเล่มเดียวกัน และในอนาคต คณะบรรณาธิการก็มีแผนที่จะหยิบยกประเด็นใดประเด็นหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความเชื่อมโยงกันทางวิชาการจาก ๓ สำนัก มาเสนอให้ผู้อ่านได้รับรู้และพิจารณาจากหลายแง่มุม อันจะก่อให้เกิดองค์รวมของความรู้และเกิดความคิดสร้างสรรค์ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต.